

Massaal bezwaar tegen de box 3-heffing over de jaren 2013 en 2014 afgewezen

Vrijdag 14 juni 2019 heeft de Hoge Raad uitspraak gedaan in de (collectieve) rechtszaak over de vermogensrendementsheffing in 2013 en 2014. De Hoge Raad heeft geoordeeld dat het forfaitaire rendement (van 4%) voor die jaren niet haalbaar was, zonder dat belastingplichtigen daar (veel) risico voor hoeven te nemen. De Hoge Raad biedt hiervoor echter geen oplossing.

Box 3: inkomsten uit sparen en beleggen

De vermogensrendementsheffing (box 3) bevat in 2013 en 2014 (ook in 2015 en 2016) een forfaitair rendementspercentage van 4%. Bij de totstandkoming van dat percentage heeft de wetgever zich op het standpunt gesteld dat die 4% voor een langere reeks van jaren haalbaar mag worden geacht, zonder dat belastingplichtigen daar (veel) risico voor hoeven te nemen.

Massaal bezwaar

Belastingplichtigen die vinden dat er in box 3 te weinig rekening wordt gehouden met de rente op spaarsaldi hebben bezwaar gemaakt tegen die box 3-heffing in hun aanslag inkomstenbelasting voor de jaren 2013 en 2014. In geschil is in al die gevallen of de regeling van box 3 op stelselniveau (dus in zijn algemeenheid) in strijd is met het recht op het ongestoorde genot van eigendom, volgens artikel 1 van het Eerste Protocol bij het Europees Verdrag tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden (EP).

Buitensporig zware last

De Hoge Raad oordeelt dat voor de jaren 2013 en 2014 een rendement van 4% niet haalbaar was, zonder dat belastingplichtigen daar (veel) risico voor hoeven te nemen. Dat wil nog niet zeggen dat er dan ook sprake is van een schending van artikel 1 EP. Daarvoor is vereist dat belastingplichtigen voor de jaren 2013 en 2014 worden geconfronteerd met een zogenoemde 'buitensporig zware last'. Hierbij moet ook worden gekeken naar het belastingtarief (30%). De Hoge Raad heeft nu geoordeeld dat als het nominaal in box 3 te behalen rendement voor de jaren 2013 en 2014 gemiddeld lager is dan 1,2% (4% van 30%), belastingplichtigen op stelselniveau worden geconfronteerd met een buitensporig zware last. De Box 3 heffing kan dan immers beduidend hoger uitvallen dan het rendement.

Geen oplossing

De Hoge Raad oordeelt dat het niet aan de rechter is om voor de gevolgen van een dergelijke schending op stelselniveau een oplossing te bieden. Daarbij moeten namelijk "op stelselniveau" keuzes worden gemaakt, die niet voldoende duidelijk uit het stelsel van de wet zijn af te leiden". M.a.w.; niet de rechter maar de wetgever is aan zet.

Individuele gevallen

De Hoge Raad maakt een onderscheid tussen de vermogensrendementsheffing van box 3 op stelselniveau en individuele gevallen. Wanneer een belastingplichtige zelf een individuele buitensporige last heeft, kan de rechter wel ingrijpen. Hier zal echter niet snel sprake van zijn, aangezien daarvoor niet alleen het verschil tussen reële rendement en de box 3-heffing relevant is, maar de hele financiële situatie van belastingplichtige.

Hoe nu verder?

Het valt te hopen dat belangenbehartigers en politiek een vuist willen maken richting de Staatssecretaris en de Belastingdienst om te voorkomen dat iedere belastingplichtige nu zelf moet gaan procederen om die individuele buitensporige last aan te tonen. Te denken valt aan het kiezen en voorleggen van een serie van modelgevallen aan de rechter in combinatie met het aanhouden van alle andere bezwaren en beroepen. Zonder goede aanvullende afspraken over dit soort zaken zullen individuele belastingplichtigen in principe namelijk heel weinig hebben aan het oordeel van de Hoge Raad. En dat kan toch niet de bedoeling zijn.